

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četr leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do petka popoldne za priobčetev v številki naslednjega teden.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz

Business Manager: Anton Udovich

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROckwell 2-2864

KAKŠEN JE BIL REŽIM JUŽNE KOREJE IN VLOGA AMERIŠKE VLADE V NJEMU

(Konec s 1. strani)

povzročil inflacijo. V sled nje in pa ker ni hotel izpolniti nobene svojih obljub za izvedbo socialnih reform, ga je zasovražilo tudi ljudstvo južne Koreje, ki ga je v propagandi svoje vlade označevalo za "agenta ameriškega imperializma".

Proti ljudski nejvelji v južni Koreji je Rhee uvedel policijski teror, v katerem je bilo v nekaj dneh persekucij umorjenih poldrug tisoč Korejcev, osumljenih ali pa obdolženih, da simpatizirajo s komunisti severne Koreje. To ni bila vest iz Moske temveč so se tako glasila poročila ameriških časniških reporterjev v južni Koreji. Med njimi ni niti enega komunista.

Letos 30. maja so se v južni Koreji vršile volitve v parlament. Tisti Američani, ki imajo opraviti v Vladno propagando, pravijo, da so bile to prve svobodne volitve v Koreji v njeni 4,283-letni dolgi zgodovini. Vršile so se pod nadzorstvom komisije Združenih narodov.

Rhee je v njih dobil klofuto, kajti opozicija proti njemu je prejela izmed 210 sedežev v zbornici 148 poslancev. Toda Rhee ni resigniral temveč vladal po svoje dalje kot da volitev sploh bilo ni, dasi se jih je, kot trdi komisija ZN, udeležilo približno 90 odstotkov upravičenih volilcev.

Protameriška propaganda po svetu ta dejstva jaka podajata in izvaja, vidite, Zed. države se umeščajo povsod s svojo diplomacijo, s svojim orožjem in z bojno silo v pomoč reakciji in za obvarovanje koruptnih režimov!

V Washingtonu so izprevideli, da bodo moralni v svoji protipropagandi storiti nekaj preprivečevalnega, in glas Amerike priovede zdaj svetu: Ameriške in druge bojne sile se v južni Koreji bore pod pokroviteljstvom Združenih narodov ne za Syngmana Rheeja in njegov režim temveč proti agresorju (v tem slučaju proti armadi komunistične severne Koreje), ki je sovražnik vsega demokratičnega sveta in poteka vso svobodo v vsaki deželi, ki si jo podjarmi.

To se glasi lepo v propagandi. Toda Korejec Yongjeung Kim, ki je predsednik politične ustanove, znana "Korean Affairs Institute" v Washingtonu, je ameriško vladu pred kratkim posvaril, da Korejec ne bo mogla dobiti pod svoj demokratični prapor, ako bo podpirala Rheeja, kajti njegov režim je NEDEMO-KRATIČEN. Priporoča, da naj uprava nad južno Korejo prevzamejo Združeni narodi, dokler se ne reši vprašanje bodočnosti Koreje in se da vse možnosti korejsku ljudstvu zgraditi si resnično demokratično vladu, kateri bedo interesi navadnega človeka prvi in temeljni smoter.

Zal, da ameriško vojaško poveljstvo na daljnem vzhodu z našim državnim departementom vred ni že davno imelo takega cilja pred očmi. Ako bi ga, se jim sedaj ne bilo treba opravitevati za fiasco Rheejevega režima in za polom njegove armade, o kateri so ameriški izvedenci že nekaj dni pred vojno trdili, da je ena izmed najboljših v Aziji in da lahko nabije severno Korejo kadar hoče. Neki ameriški ranjeni vojak je ameriškemu reporterju na vprašanje, kaj misli o Rheejevi južno-korejski armadi, tolje dejal: "Prodira, vedno proti jugu, da se čimbolj oddalji stikov s četami iz severne Koreje."

V tej Številki

Kakšna je bila vlada južne Koreje pred sedanjem vojno in kdo je Syngman Rhee? Ali je bilo vredno, da je naša vlada njegov režim podpirala? Odgovori na ta vprašanja so v tej Številki.

Citatje članek o Henryju Wallaceju ter Normau Thomasu z ozirom na njune izjave o intervenciji ZN ter Zed. držav v Koreji in o posledicah, ki jih je Wallace povzročil v progresivni Thomas v socialistični stranki.

Ali so slovenski katoličani za svojo stvar bolj načelnim in poštovavnim kakor napredni Slovenec za svoje stvari? Katera imed tek dveh skupin je uspešnejša v svojih aktivnostih med v Ameriki žojenimi Slovenci?

Kdo se zna boljše in vztrajnejše izgovarjati, kadar je "nadjegan", da kaj prispeva, ali pristopi v organizacijo, ali da pomaga v tej ali oni akciji?

Citatje notice o tem pod rubriko "Nekaj o naših stvareh".

Voditelji unij spet prepričajo vodstvo za civilno mobilizacijo v morebitni tretji svetovni vojni magnatom korporacij, namesto da se bi v teh resnih dneh energično zavzeli za ščitjenje delavstva. Tako pa se z reakcijo vred raje gajavijo s "komunisti" in sopotnik ter si bilo glave kako jih bi spravili s posti. Razprava o ponovitvi tega pojma je v tej Številki.

Na angleški strani je apel "Proletare", poslan angleško poslужilni društvo SNPJ. To je naš prvi tak poskus.

Pred enim stoletjem je bil v tej deželi na vseh 39 prebivalcev eden preko 65 let starosti, sedaj je eden na vseh trinajst prebivalcev. O težkih življenskih problemih teh ljudi je članek na angleški strani. Prečitajte tudi druge spise v nji.

Komentarji pričenjajo na prvi strani. Upravnike beležijo so na drugi strani. Joško Oven minuli teden svojih razgovorov ni utegnil napisati.

gel čitati — potoži pa, da pisati že zdaj skoraj ne more.

Se iz Fontane — Louis Parkel je obiskal ta urad, obnovil načrino na list in prispeval v tiskovni sklad \$1. Ze on je poleg tega pa se čestite v formi oglasa za \$5. Skupaj \$8.

Se iz Cleveland — Anton in Frances Eppich s sinom Lovretom so obiskali ta urad in družbeni klub, ko so se mudili v tem mestu. Prispeval je listu v podporo \$2. Z njimi je bil tudi naš znani Milan Medvešek.

Coraopolis, Pa. — Matt Vidmar, tajnik društva št. 145 SNPJ je postal oglas v jubilejno številko Proletarca. Pravi, da je pri njih vse ponavadi in dela dovolj, zraven imajo pa še obiske iz raznih krajev, tako, da njim ni dolgač. Namen imajo tudi priti v Chicago na SNPJ dan, ki se proslavlja letos v Pilsen parku, na delavski praznik.

Johnstown, Pa. — Frank Cvetan so obnovili naročnino John Jančar, Conemaugh, M. Krofina, Johnstown; Frank Mikolich, Homer City; Joseph Skedel in Joseph Widmar, Johnstown, Pa. Vsak po \$2.

McDonald, Pa. — Anthony Dometrovich je obnovil naročnino, in postal pozdravni oglas v novem domu.

Arma, Kansas — Anton Shular je postal naročnini, ki sta mu jih obnovila Math Medved, Arma; in John Cizerle, Girard, Kans. Math Medved je prispeval listu v podporo 50c.

Gowanda, N.Y. — Mary Stibil, tajnica društva št. 325 SNPJ je poslala za omenjeno društvo oglas v jubilejno številko Prole-

tarca v znesku \$5.

Cleveland, Ohio — Matt Petrovich je postal pozdravna oglaza zase in svojo soprogo, poleg tega pa še čestite v formi oglasa za \$5. Skupaj \$8.

Se iz Cleveland — Anton in Frances Eppich s sinom Lovretom so obiskali ta urad in družbeni klub, ko so se mudili v tem mestu. Prispeval je listu v podporo \$2. Z njimi je bil tudi naš znani Milan Medvešek.

Coraopolis, Pa. — Matt Vidmar, tajnik društva št. 145 SNPJ je postal oglas v jubilejno številko Proletarca. Pravi, da je pri njih vse ponavadi in dela dovolj, zraven imajo pa še obiske iz raznih krajev, tako, da njim ni dolgač. Namen imajo tudi priti v Chicago na SNPJ dan, ki se proslavlja letos v Pilsen parku, na delavski praznik.

Johnstown, Pa. — Frank Cvetan so obnovili naročnino John Jančar, Conemaugh, M. Krofina, Johnstown; Frank Mikolich, Homer City; Joseph Skedel in Joseph Widmar, Johnstown, Pa. Vsak po \$2.

McDonald, Pa. — Anthony Dometrovich je obnovil naročnino, in postal pozdravni oglas v novem domu.

Arma, Kansas — Anton Shular je postal naročnini, ki sta mu jih obnovila Math Medved, Arma; in John Cizerle, Girard, Kans. Math Medved je prispeval listu v podporo 50c.

Kemmerer, Wyo. — John H. Krzisnik je postal naročnini za se in za Johna Starovasnika, ki

je tudi prispeval listu v podporo \$2, in sam John Krzisnik \$3.20.

Minuli teden je že urednik omenil, da je bilo druš. Slavija št. 1 SNPJ, kolikor nam znano, prvo, ki je naklonilo oglas v jubilejno izdajo Proletarca v vso \$25. Isti večer so imele v SDC v Chicagu sejo Progresivne Slovenske krožke št. 9. Sklenile so dati v omenjeno številko Proletarca oglas v znesku \$10, in to ne da bi še prejelo pismo iz našega urada. Dalje žensko društvo Nada št. 102 SNPJ, \$10, in druš. Slovenski dom, št. 86 SNPJ, tudi \$10. Ona društvo, ki so vsote prej poslala, so že omenjena v tej koloni. Oglas vseh društiev in posameznikov, ter čestite posameznikov bodo kajpada v jubilejni številki, ki zajema koncem septembra.

Zelimo, da naj nam društva in posamezniki pošljajo tudi besedilo oglaševanja, ker le tako jih nam bo mogoče pravočasno uredit v tiskarni pa sproti postaviti.

Upaljivo je vse, ki nabirajo pozdravne ali kakršne že oglase, da napišejo imena in naslove razumljivo. Ako je človek naročnik, lahko najdemo njegovo pravilno ime v našem seznamu, a če ni, nam to ni mogoče.

Naslov vsakega je potreben zato, da bomo vedeli kam jim poslati list.

Ime lahko pokvari ena napačna črka. Take pomote nam prizadeti radi zamerijo, toda največkrat se ne dogode po naši krividi temveč vsled nepopolnih naslovov. Mi si takih zamer ne želimo in jih preprečujemo ako je nam poslana imena in naslove vsled slabo čitljive pisave ali pa napak le mogoče pravilno razvozljati.

FRANKU NADVESNIKU V SPOMIN

Morda se kdo čitaljev še spominja, ko je bilo v upravniki koloni pred dalj časom tega citiranih nekaj besed iz pisma Kristine Nadvesnik iz Oglesbyja, Ill. Obnovila je list in oben sporocila, da je njen mož zelo bolan. Nismo si predstavljali, da je njegova polezen tako resna. A nedavno smo izvedeli, da je Frank Nadvesnik dne 17. julija preminul.

Bil je član društva št. 95 SNPJ. Pokopan je bil civilno dne 19. julija ob obilni udeležbi društvenikov in drugih prijateljev.

Pokojni Frank Nadvesnik je bil rojen v Gornjem gradu pri Celju na Stajerskem. Zapuščen Kristino in odrasel otroke.

Frank je bil naprednih nazarov in se mnogo let udejstvoval v naših akcijah. Njegova sopriga Kristina in on sta veliko storila tudi za Proletarca. Njemu česten spomin, žalujoči Kristini ter ostali družini pokojnika pa naše iskreno sožalje.

Koliko je komunistov v Zed. državah?

Zvezna poizvedovalna (detektivska) agencija FBI trdi, da ima ameriško komunistično stranko sedaj 54.174 članov, izmed teh 3.361 v Illinoisu. A imela jih je že nad sto tisoč. Te podatki zbirajo tajni agenti FBI, ki so ob enem članu kom. stranke, kakršen je bil npr. Math Cvetić.

Coraopolis, Pa. — Matt Vidmar, tajnik društva št. 145 SNPJ je postal oglas v jubilejno številko Proletarca. Pravi, da je pri njih vse ponavadi in dela dovolj, zraven imajo pa še obiske iz raznih krajev, tako, da njim ni dolgač. Namen imajo tudi priti v Chicago na SNPJ dan, ki se proslavlja letos v Pilsen parku, na delavski praznik.

Johnstown, Pa. — Frank Cvetan so obnovili naročnino John Jančar, Conemaugh, M. Krofina, Johnstown; Frank Mikolich, Homer City; Joseph Skedel in Joseph Widmar, Johnstown, Pa. Vsak po \$2.

McDonald, Pa. — Anthony Dometrovich je obnovil naročnino, in postal pozdravni oglas v novem domu.

Arma, Kansas — Anton Shular je postal naročnini, ki sta mu jih obnovila Math Medved, Arma; in John Cizerle, Girard, Kans. Math Medved je prispeval listu v podporo 50c.

Kemmerer, Wyo. — John H. Krzisnik je postal naročnini za se in za Johna Starovasnika, ki

je tudi prispeval listu v podporo \$2, in sam John Krzisnik \$3.20.

Minuli teden je že urednik omenil, da je bilo druš. Slavija št. 1 SNPJ, kolikor nam znano, prvo, ki je naklonilo oglas v jubilejno izdajo Proletarca v vso \$25. Isti večer so imele v SDC v Chicagu sejo Progresivne Slovenske krožke št. 9. Sklenile so dati v omenjeno številko Proletarca oglas v znesku \$10, in to ne da bi še prejelo pismo iz našega urada. Dalje žensko društvo Nada št. 102 SNPJ, \$10, in druš. Slovenski dom, št. 86 SNPJ, tudi \$10. Ona društvo, ki so vsote prej poslala, so že omenjena v tej koloni. Oglas vseh društiev in posameznikov, ter čestite posameznikov bodo kajpada v jubilejni številki, ki zajema koncem septembra.

Zelimo, da naj nam društva in posamezniki pošljajo tudi besedilo oglaševanja, ker le tako jih nam bo mogoče pravočasno uredit v tiskarni pa sproti postaviti.

Upaljivo je vse, ki nabirajo pozdravne ali kakršne že oglase, da napišejo imena in naslove razumljivo. Ako je človek naročnik, lahko najdemo njegovo pravilno ime v našem seznamu, a če ni, nam to ni mogoče.

Naslov vsakega je potreben zato, da bomo vedeli kam jim poslati list.

KOMENTARJI

(Konec s 1. strani)

Nad 20.000 Američanov ugnobi vsako leto rak na pljuči. Na zboru medicinskih znanstvenikov koncem druge polovice julija v Parizu, ki specializirajo na zdravljenju bolnih na raku, so razpravljali tudi o kvarnosti kajenja za pljuča. Američki specialisti te stroke so ugotovljali, da je vzrok širjenju raka na pljučih v Zed. državah preobil kajenje. Rak se takih ljudi, ki obilo kade cigarete, navadno loti v teku dvajsetih let puhanja dima iz pljuč. Specialisti, ki študirajo obolele na raku, so rekli, da so dognali enake posledice med kadilci cigaret tudi v drugih deželah.

Ameriške tobačne družbe, kar terim baig cigarete prinašajo stotine milijonov dolarjev čistega dobička vsako leto, teh dognanj specialistov na raku kajpada niso veseli. Radujejo pa se dejstva, da ameriško časopisje o škodljivosti kajenja

HENRY H. WALLACE IN NORMAN THOMAS

(Konec s 1. strani)
vsled svojih socialnih pridig jaka znan. Thomas je magnetična personalnost in tudi govornik je dober. Ko so vladne persekuze unicile socialistični dnevnik "Call" v New Yorku, so unije oblačilnih delavcev, ki so pred svetovno vojno št. 1 podpirale socialistično stranko, zbrali sklad v vsoti četrt milijona dollarjev za ustanovitev delavskega dnevnika, ki pa naj ne bo odkrito socialističen temveč najzastopa delavske koristi v splošnem. Norman Thomas je bil imenovan za urednika. List je uspeval in ko je sklad posel, je prenehal. Potem je prisel Norman Thomas v eksekutivo soc. stranke, bil nominiran vsled svoje personalnosti, sposobnosti v govorstvu in pa ker je on "pravi Amerikanec", za predsedniškega kandidata. Ta naloge se ga je potem držala tudi še v zadnjih predsedniških volitvah, dase si je branil.

A ob enem je kmalu po prvi svetovni vojni začel Thomas graditi v SP svojo strugo. Morris Hillquit na mogel in vsi mu (Thomasu) v vročih zlatimi zvezdami, zlatimi našivami med njimi so bili tudi visoki častniki v uniformi. Spali so na udobjnih posteljah, živeli v razkošju in se postavljali s svojimi kandidati: Smele pa se bi s svojo listo udeleževati volitve lokalne socialistične organizacije, aka imajo priložnosti za uspeh.

Thomas in Krueger sta bila na konvenciji v Detroitu s tem načrtom poražena. Njun predlog je večina zavrgla. Opozicijo proti staremu vodstvu, ki mu je po ložitvi "militantov" od "stare garde" načrteval vsa leta Norman Thomas, je vodil znani socialistični odvetnik Darling-ton Hoopes iz Readinga, Pa., in z njim vsi trije socialistični župani.

Tako je Norman Thomas v socialistični stranki odigral svojo vlogo. Sedanj predsednik je omenjeni D. Hoopes, toda gl. urad je ostal v New Yorku. Manjšina na konvenciji je ape-lirala, da naj se Thomasu da priznanje za požrtvovalno delo, ki ga je vršil, v kar je večina pristala. In sprejet je bil na konvenciji tudi predlog, da lahko Thomas še vedno nastopa v svojih govorih, v radiu in na predavanjih kot titularni predstavnik stranke. Sedaj je večini žal, ker izvolila je tudi nekak ožji odbor (National Action Committee) s Thomasom na čelu, ki ima v nujnih slučajih v imenu stranke sklepati ter iz-rekati izjave, kar je storil sedaj ko je odobril ameriško intervencijo v Koreji in stališče ZN, ki vojno proti agresorjem iz severne Koreje podpirajo, z izjemo sovjetskega bloka ter ne-katerih drugih držav, vstevsi Jugoslavijo.

Socialistični list oboja Thomasa

Tednik Reading Labor Advocate, ki podpira v SP tisto stranko, katera je na detroitski konvenciji porazila predloge Thomasa in Kruegerja, ima v izdaji z dne 14. julija uvodnik z naslovom "Too Much for Too Little"; v njemu Thomas radi njegove izjave ostro prijema in ugotavlja, da je mnogo članstva z njim razjarij in razočarjal.

"Le čemu se mu je o takoj važnem vprašanju toliko mudilo, namesto da bi se prej posvetoval z onimi, ki imajo v vodstvu SP vendarle glavno besedo," vprašuje RLA in na naslov Thomasa dostavlja: "Zakaj se ne bi rajše ti ljudje več ukvarjali z domaćimi problemi te dežel, ki jih je toliko, da jih ni mogoče prezreti?"

Spreminjanje "linije"

Norman Thomas je svojo "lijino" že dostikrat menjal. Pri-stopil je v socialistično stranko med prvo svetovno vojno, ker je bila pod vodstvom Eugena V. Debsa, kongresnika Victorja Bergerja ter Morrisa Hillquita, toliko proti vojni, da so jo pre-ganjali, izgnali so V. Bergerja iz Kongresa, njene poslanice iz le-gislatur, njen alderman iz občinskih odborov in uničili skoro vse njene liste, katerih je bilo takrat okrog štiri sto tiskanih v angleškem jeziku poleg mnogih socialističnih listov v jeziku dru-gorodcev. Prej je bil Norman Thomas duhovnik neke protestantske cerkve. Služboval je v predu imovitih ljudi in postal — namreč vsi pošteni

ljudje in resnični socialisti so ab enem tudi za mir, ki naj se ga gradi vzajemno, kajti skušnje iz zadnjih dveh krvavih sve-tovnih konfliktov nas uče, da ga z vojnami ne bomo nikoli dobili. Volne puščajo za sabo le razde-janja, pomankanje in druge stranske posledice bodisi v pre-maganih kot tudi v zmagovalnih deželah. A očvidno sta Wallace in Norman Thomas mnenja, da so tisti, ki smatrajo Sovjetsko zvezo za temeljno razjedalko miru, edino v pravem in jih je treba podpreti. Hibe drugih ta-kih dežel, ki tudi ne vodijo v mir, pa sta v tej umetno nego-vani vojni histeriji prezria.

Voditelji unij se izgubili v vojni histeriji

(Konec s 1. strani)

vslad povečala tovarne, ali pa jim dodala povsem nove — vse na ljudske stroške. Banke so poslovale med vojno svobodno kot prej in se radovale debelih dobičkov. "Mešetarji", ki so iz-rabljali za svoje zakulisne kup-čije visoke vladne službe, so si polnili žepe s podkupinami in med njimi so bili tudi visoki častniki v uniformi. Spali so na udobjnih posteljah, živeli v raz-košju in se postavljali s svojimi zlatimi zvezdami, zlatimi našivi in medaljami ter bogateli ob enem.

Nikjer ni znamenj, da bo v bodoči vojni (deloma jo že imamo) kaj drugače. Da, so — in sicer tako, ki pričajo, da bo de-lavstvo mobilizirano v e i k o strožje kot je bilo v prejšnji vojni in unije bodo morale molčati, če ne bodo hotele nase žiga "subverznosti".

Že zdaj se kosajo, katera se ho izkazala za bolj patriotsko, a med tem pa lomastijo sodišča s svojimi izrekni na podlagi Taftovega-Hartleyjevega zakona zdaj po UMA in J. L. Lewisu, zdaj po uniji tiskarjev, razobil so organizatorično kampanjo, ki vovala unija tkalniških de-lavev v predilnicah v južnih državah in vrh tega se unije še med sabo dajejo, posebno v CIO.

Pregovor, da kogar hočejo bogovi pogubiti, ga udarijo s slepoto, se baš v sedanji dobri veselošči vojne histerije po-gosto ponavljajo. Prav gotovo je v teh kritičnih dneh posebno resničen za one, ki načeljujejo unjam. Povsod vidijo vse "ko-munistično", a resnične nevarnosti, ki preti ameriški demokraciji in tem še posebno ameriškemu organiziranemu delavstvu, pa ne morejo užreti.

Thomasov pacifizem v drugi svetovni vojni

Ko se je leta 1939 pričela vojna s Hitlerjem, je Thomas storil vse v svoji moći, seveda v imenu socialistične stranke, da bi mi zaveznikom (tedaj predvsem Angliji in Franciji) nič ne po-magal. Thomas je bil proti ameriškemu podpiranju zavez-nikov v vojni proti Hitlerju in proti Rooseveltu enako bojevit kakor takratni komunistični vodja Earl Browder, čakački Robert R. McCormick, predsednik Sears, Roebuck & Co., general Wood, dalje razne fašistične skupine v tej deželi, katerim so načeljevali Rev. Chas. Coughlin, Elizabeth Dilling ter mnogo drugih — seveda vsak iz svojega razloga. Thomas s stalnimi svojimi pacifizma, Browder zato, ker je kominterna proglašila po-skleniti dvajsjetletnega prija-tejlstva med Hitlerjem in Moskovo vojno zaveznikov za "imperialistično" vojno, ameriški fašisti raditev, ker so simpatizirali s Hitlerjem. Mussolinijem in Frankom, McCormick in ostali izolacionisti pa radi tega, ker so sovražili Rooseveltovo na-klonjenost deželam, ki so bile v vojni s Hitlerjem in pa vsled svojega starega sovraštva do Anglie.

Ako bi šel tok časa po volji teh ljudi, bi danes Hitler vladal svetu. Nekateri izmed njih vprašujejo: "Pa kaj zato? Bilo bi boljše kot pa je sedaj, ko nam hoče Stalin splezati na hrbet!" Rusija Thomasa trn v peti Po vojni se je Norman Thomas v svojih govorih najbolj gnjavil s "totalitarno boljševiško Rusijo". Kako zelo mu je v želodevu, je pokazal tudi sedaj s svojo izjavo, ki jo je dal v imenu stranke v javnost in svojo roko, kakor je storil Wallace, toda sledi vsaj tako, da svoje ga stališča ni obesil progresivni stranki na vrat.

Seveda, saj smo vsi proti agresorju — namreč vsi pošteni

škafa.

V čikaškem in milwauškem okrožju so imeli piknikarji slab deževen dan spet v nedeljo 16. julija.

Piknik kluba št. 1 JSZ in vseh drugih prijateljev Proletarca v tem okrožju se bo vršil, kot je bilo že poročano, tretji nedeljo septembra na Keglovem vrtu v Willow Springsu. Imeli bomo dobro godbo in poskrbljeno je za fino postrežbo. Vstopnina je prostota. Vabimo vse od okrog, da si rezervirajo omenjeni datum za posez te prirede. Pikniki v korist Proletarca so bili v Chicagu vselej zabavni, da lahko se reče, da tudi kadar je nam vreme nagajalo. Tako bo tudi 17. septembra. — P.O.

Pionirjev piknik se bliza

Chicago — Sobotu 5. avgusta bo kompa tu in z njo vred piknik društva Pioneer št. 559 SN-PJ. Vršil se bo v Pilsen parku, 26th St. & Albany Ave., torej blok vzhodno od S. Kedzie Ave. Vstopnina je \$1. Igral bo plesecem prijubljeni Orrin Tucker in njegov slovenski orkester.

Tri naše rojakinje odšte v starj kraj

Chicago, Ill. — Johana Volk, Josephine Jurič in Mary Bostajčič so se odločile iti na obisk v starj kraj k svojem in potem pogledati razne zanimive kraje v Sloveniji. Mrs. Volk in Mrs. Jurič živita na "north side". J. Volk in Mrs. Bostajčič sta Gorenjki, Mrs. Jurič pa Notranjska. Mrs. Bostajčič živi v naseljih Strabane, Pa. Sesle so se v New Yorku, od kjer so se odpeljale z letalom do Pariza in tam v Ljubljano z Oriental ekspresem.

Mrs. Volk je vdova po znanim našem bivšem društvenem in narodnem delavcu Johnu Volku. Tudi njegova žena je pomagala na društvenih priredbah in še pomaga, enako njen sin, ki je blagajnik društva št. 86 SNPJ, do svoje smrti pa je bil blagajnik tega društva njegov oče.

Te rojakinje bodo v starem kraj tri meseca, nato pridejo nazaj spet z letalom.

Prijatelji jim želimo srečno pot in vesel povratek. — M. V.

Delegatje iz Slovenije govorili našim rojakinjem v Ameriki preko radio

Rojaki v zapadni Pensylvaniji so delegate Osvobodilne fronte Slovenije zelo prisreno sprejeli. V nedeljo 16. julija so govorili na velikem zborovanju, ki ga je aranžirala federacija društva SNPJ. Vsi trije zastopniki iz Slovenije, nameč dr. Franja Bidovec, Drago Šega in Tone Seliškar so ob tej priliki imeli doljše govorje tudi preko radio, da so jih naši ljudi lahko poslušalidaleč na okrog.

Udeležba na priredbi je bila obilna in njihova izvajanja so

Pristopajte k Slovenski Narodni Podporni Jednoti

Naročite si dnevnik

"Prosветa"

Naročnina za Združene države (izvenši Chicago) in Kanado \$8.00 za leto; \$4.00 za pol leta; \$2.00 za četr leta; za Chicago in Cook Co. \$9.50 za celo leto; \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.

Noslov za list in tajništvo je:
2657 SOUTH LAWNDALE AVE.

CHICAGO 23, ILLINOIS

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET
Tel. Crawford 7-2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P.M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
6:30 to 8:30 P.M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Residence:
221 Shinston Rd., Riverside, Ill.
Phone Riverside 2212

ZA LICENE TISKOVINE VŠEJ VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING COMPANY

Tel. Michigan 2-3145

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE Tiska pri nas

navzoči poslušali z največjim zanimanjem. Kajpada, bilo je prej in potem tudi veliko roko-vanje, naši ljudje so jih vpraševali o tem in onem v starem kraju in vsi trije so pojasnjevali kolikor največ so utegnili.

V spored preko radija je nastopil tudi kvartet pevskoga zborja "Zaria" iz Clevelandu in govornike iz Slovenije pa je predstavljal z lepim nagovorom Mirko Kuhel.

V New Yorku nastopajo vse trije gostje na priredbi organizacije Jugoslovensko-ameriških žen. To bo v petek 4. avgusta. (Poročilo o tej priredbi je na drugem mestu v tej stvilki). Glavna govornica ob tej priliki bo dr. Franja Bidovec, a gorovila navzočim bosta tudi Drago Šega in Tone Seliškar. Potem pa se enkrat okrog sred avgusta vrnejo v domovino.

"Hvaljen Jezus," je pozdravil župnik, ko je po trkanju vstopil v sobo.

Učitelji so se zganili na stoli, zamrznali, kakšen duh vlada na šoli, kako malo spoštovanja imajo do duhovnika, medtem ko se je ona topila v ponosnosti pred njim in je bil zanjo edini sodnik v življenu.

"Hvaljen Jezus," je pozdravil župnik, ko je po trkanju vstopil v sobo.

Učitelji so se zganili na stoli,

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Zupnik je mirno sedel in poslušal. Že iz te prve opombe je videl, kakšen duh vlada v tujini. Je bilo treba načenjati tako malenkostno vprašanje? Dobro, da imamo oblast v svojih rokah, ga je obšlo, sicer bi mi še pokazali vrata! A je molčal, ker jih ni hotel že spočetka razdražiti, da si je njegovo oblastnost zelo mikalo. — Potem je Rožman prebral nekaj odločno po-vest.

Srce se ji stisnilo, ko je spoznal, kakšen duh vlada na šoli, kako malo spoštovanja imajo do duhovnika, medtem ko se je ona topila v ponosnosti pred njim in je bil zanjo edini sodnik v življenu.

"Hvaljen Jezus," je pozdravil župnik, ko je po trkanju vstopil v sobo.

Učitelji so se zganili na stoli, zamrznali, kakšen duh vlada na šoli, kako malo spoštovanja imajo do duhovnika, medtem ko se je ona topila v ponosnosti pred njim in je bil zanjo edini sodnik v življenu.

"Gospoda Magdiča ni doma, pa sem prišel jaz, da ga bom nadomestil. — Za tako sem si želel, da bi se srečal z vami, pa mi je ta priložnost kar prav prišla. Upam, da moja navzočnost ne bo nikogar motila?"

"Kaj pa je zdaj s pritožbo?" Učitelji so se spet spogledali, Ančka pa je ozrl po zboru, vstal in ponudil župniku prostor ob sebi:

"Prosim, sedite." Župnik jih je spet prelepel s pogledom in dejal:

"Predvsem se še z vsemi ne poznam osebno . . . še nisem imel sreče."

V New Yorku smo se dogovorile članice organizacije Jugoslovensko-ameriških žen, da predimo tem našim gostom iz Jugoslavije trije odlični kulturni zastopniki iz Slovenije, Tone Seliškar, Drago Šega in dr. Franja Boje-Bidovec. Dosedaj so nastopili že po raznih naših naseljih v večjih in manjših mestih in krajih naše domovine Amerike. Povsod so bili prisreno sprejeti.

V New Yorku smo se dogovorile članice organizacije Jugoslovensko-ameriških žen, da predimo tem našim gostom iz Jugoslavije trije odlični kulturni zastopniki iz Slovenije, Tone Seliškar, Drago Šega in dr. Franja Boje-Bidovec. Dosedaj so nastopili že po raznih naših naseljih v večjih in manjših mestih in krajih naše domovine Amerike. Povsod so bili prisreno sprejeti.

"Kaj pa je zdaj s pritožbo?" Učitelji so se spet spomnili, s kom řeši župnik, načenjati tako malenkostno vprašanje? Dobro, da imamo oblast v svojih rokah, ga je obšlo, sicer bi mi še pokazali vrata! A je molčal, ker jih ni hotel že spočetka razdražiti, da si je njegovo oblastnost zelo mikalo. — Potem je Rožman prebral nekaj od

REFLECTIONS

By Raymond S. Hofsies

THAT SETTLES IT; no more vacations!

Last week the shop was closed and the editor took time out to catch up with his pinochle — and look what happened. As soon as my back was turned Harry Truman —

First, sent the power and might of the nation to Korea to preserve democracy there, and...

Second, sicked the courts on some striking switchmen to force them to serve privately-owned railroads and thus preserve our democratic way of life here.

Moreover, we can't avoid fighting anybody anywhere who bars us from areas of trade and investment, so long as we tolerate an economy that produces surpluses for sale, reinvestment and the profit of an owning class. To make such an economy work we just must get rid of those surpluses in any other way than permitting the people who produce them to also use them. And goodness knows we can't make money by forever giving away, hiding in caves and selling for hog feed those things that must be produced to give wages to workers and dividends to stockholders.

And, finally, the men who run our government can't even plan to fight anybody who stands in our democratic-capitalist way unless they are able to control their own people adequately — and, as the conflict sharpens, "adequate" is going to mean "total."

THAT'S WHAT I've been tellin' 'em, and anybody who can't see now that I and the pioneer Socialists of these United States have been seeing far and straight is a hopeless candidate for the damnation of the total war and complete human controls that lies at the end of this private-profit capitalist system of ours.

As I said, if I'd have been on the job last week, maybe—just maybe—I could have changed the course of the world by tellin' 'em just once more. But then, again, maybe not.

Well, the people of this wealthy

Business Didn't Do It All

"Business — big and small — built America." That's the title of an expensive book just published by the U. S. Steel Corporation, answering charges that it is guilty of monopoly.

What about farmers and workers? Did they play no part in the building of America? Not so far as the "Steel Trust" sees, and its attitude is a curious sidelight on the minds of some Big Business men.

Workers and farmers certainly would agree that this country could not have been built without business, but why should business try to "hog" all the credit? That is not only ungenerous, but it also flouts the facts. It took the toil and skill of millions of plain people to transform a wilderness into America. — Labor.

What Are They Hiding?

Why should lobbies operate behind an iron curtain? Why should not the people know who is asking them for funds and who is trying to influence them?

That, in brief, is the nub of the lobby issue.

Chairman Frank Buchanan of the House Committee on Lobbying Activities has asked 166 firms for information about their expenditures for influencing public opinion or public policy on national issues.

Some of the firms have bellowed like a wounded elephant. Why? What do they have to hide? Why can't they come right out and say, "We contributed so-many dollars to this organization and so-many dollars to that one"?

If the Committee for Constitutional Government tries to influence your opinion — or your Congressman's — about a public matter, why shouldn't you know who is financing the Committee?

If the American Enterprise Association asks you for money, why shouldn't you know who else contributes to it and therefore know — at least to a large extent — what it stands for?

Again, what does anybody have to hide?

— L. R.

"American Capitalist Imperialism"

A few minutes before writing this editorial we consigned to our convenient wastebasket an article which set forth that people who speak of "American Capitalist Imperialism" are playing Joe Stalin's game.

Here we go again! In the last war, which was recessed a bare five years ago, we resisted similar attempts to silence us. Only then Stalin was our "gallant ally" and it was Hitler whose heart we warmed every time we correctly interpreted the predatory objectives of our American owning class.

Well, we're not going to be intimidated by Americans or conditioned by Stalin this time either. There are some things which we believe to be true and important, and those are the things we propose to say so long as we say anything.

And so we take this opportunity to assert that the interest of our profit-taking owning class in world affairs is strictly imperialistic in character. So it is also with every American who seeks a future of survival with capitalism to see to it that communism goes out and capitalism stays in.

It couldn't be otherwise, because of the nature of capitalism. All of us get our jobs and our wages and our profits from the sale of surpluses and the investment of capital. Russian aggression blocks the capitalist game because capitalists can't "do business" with communists any easier than they could with Hitler. And so it is a matter of survival with capitalism to see to it that communism goes out and capitalism stays in.

Yea, the compulsion is irresistible. A capitalist economy simply must get rid of surpluses. It simply must establish spheres of influence where its bills can be collected and its investments protected. And a communist economy doesn't fill the bill.

We are not discussing the rectitude of capitalism's quest for profits nor of Stalin's hostility. That's a different matter. We merely are calling a spade by its right name. A nation that can be prosperous only when it can sell surpluses everywhere in the world, not only does, but must, become imperialistic in character. Workers who will be called upon to fight and die to guarantee markets for the goods they produced for their bosses should at least be permitted to know what they are fighting for.—Reading Labor Advocate.

PROLETAREC

AN APPEAL TO THE LODGES OF SNPJ

The 1950 edition of American Family Almanac published the story of how Slavia Lodge was founded in Chicago, and how this lodge became the founding lodge of the Slovene National Benefit Society...

The account tells about the early struggle of our pioneers to establish a progressive workers' fraternal organization.

It tells of the important role of Proletarec in this struggle, and how this paper continued to support and cooperate with the youthful SNPJ even after the Society had its own paper.

This friendship between SNPJ and Proletarec has existed all these years, and it is our hope that it will continue.

This year Proletarec is observing the 45th year of its unending labor for the welfare of the working people. In commemoration of this event, a special edition of the paper will be published on September 20.

In our effort to reach a wide field, and to secure many expressions of good-will in the form of paid greetings, we have sent the following letter to the English-speaking lodges of SNPJ:

Dear members
of the local SNPJ Lodge:

The older members of SNPJ are well acquainted with Proletarec, Slovenian weekly labor paper, and we can safely say that the paper is favorably known to many members who have been in the English-speaking lodges for the past 20 years or more.

They know that Proletarec had an important part in the early years of struggle to build a strong Slovenian fraternal organization.

In the years before SNPJ had its own paper, Proletarec supported the new organization, promoted its work and advertised the activities of its lodges. This support has always been gratefully acknowledged by the Society's membership.

This year, Proletarec is observing its 45th anniversary. This is a long period of service for any paper, and particularly for one which has never faltered in its work to help the Slovenian immigrant and worker to a better and fuller life, and which continues to interpret the trends and events of today for the progress and welfare of those who work to live.

On this occasion of its 45th birthday, Proletarec asks you to demonstrate your support by sending a greeting from your lodge to our special jubilee edition.

Prices are \$3 for 2 inches, \$5 for 4 inches, and \$1 for each additional inch; width is one column. Copy should be in our office by the first week in September.

We hope that this will have your favorable consideration, for which we thank you.

Sincerely and fraternally yours,
JOSEPH OVEN, President
FRANK ZAITZ, Editor
ANTON UDOVICH, Manager

American Press Before the War in Korea

As far back as August 5, 1949,

a dispatch from Allen Raymond in the N.Y. Herald-Tribune said: "The one outstanding thing about the South Korean army, now that it has been purged several times of communist infiltrators, is its outspoken desire to take the offensive against North Korea. It wants to cross the border. Its best officers are Japanese-trained professionals, with a fine frosting of American Army training."

And our one-sided newspapers themselves characterized the Rhee government as follows:

The unpopularity of the Syngman Rhee Government, as attested by the last election, and the questionable political and military reliability of the army and police force are the great weaknesses in the struggle against "Soviet domination."

New York Times, 6-27-50
"South Korea is obviously in the hands of Rightist groups bent on rule as arbitrary as that of Generalissimo Francisco Franco's Spain."

New York Herald-Tribune, 5-5-48
"Large sections of South Korea are darkened today by a cloud of terror that is probably unparalleled in the world. It is universal."

New York Times, 3-6-50
"We did not remake Southern Korea. We let a fantastically bad government and organization go on there, with the result that the people are apathetic."

Portland Oregonian, 6-27-50
"Be as careful and cautious about judging the South Korea regime as possible. Outside Seoul it was in many ways a police state."

Chicago News, 7-6-50
"Obviously, we could expect no more truth from Syngman Rhee than we got from Adolph Hitler."

Sweden Booms

Sweden is a land of strong labor unions and consumer cooperatives, both of which are fought by American industrialists. In spite of this situation, which American businessmen would regard as a handicap, industrial production in Sweden has risen above pre-war figures by 70 per cent.

PROFITEERING

If left unchecked, profiteering can cause economic ruin and unemployment. Price gouging forces people to go on buying strikes. This is exactly what may turn the current housing boom into a bust, denying working people the low-cost housing so badly needed today — and throwing men out of jobs.

Unprecedented price hikes in the building materials are spiraling construction costs. Builders are worried — even inflationary-minded

National Association of Home Builders, which has cautioned its members: "Costs may increase to the point of affecting sales."

Worst example of profiteering is in lumber, which in a few weeks' time had a price jump of from 30 to 60 per cent — and is still zooming. Retail dealers place the blame on the mills. The mills say nothing.

Noteworthy is the fact that jumping construction costs are not due to wage increases. The profiteers in this instance are without their traditional whipping boy.

This kind of mad profiteering warrants to look-see by Congressman Cellar's special committee investigating monopolies. The welfare of working people is at stake.

LITTLE LUTHER

By JOHN PAINE

"I think that was a real enterprising idea," said Mr. Dilworth one night.

"What was?" asked Little Luther. "Laying off half your workers just before vacation time?"

"No, Luther, I'd like to take the credit for that idea, but I must admit some other bosses thought of it first. I was referring to that company which decided to pay all its employees in silver dollars one week so the whole town could realize how vital it was to the community. Result: the town was just up to its cash registers in silver dollars."

"What do you want to do, Pop? Flood OUR town with peanuts?"

"Don't be nasty, son. But maybe you could help me figure out some way of proving that this town couldn't get along without Dilworth Dimity Diaper Co. For instance, how about my paying them in nickels this week?"

"Uh, uh, Pop. Nickels are definitely old-fashioned. Besides, the bus company might accuse you of being an agitator and taking a dig at them for raising the fare to 10c."

"That's true," said Mr. Dilworth thoughtfully. "Nickels are sort of outdated."

"How about paying them in 10-dollar bills, Pop?"

"No," said Mr. Dilworth quickly. "It'll give them wrong ideas. And besides it's bad psychologically. I want to give them something that weighs a lot."

"How about diapers, Pop? Some of them weigh a lot."

"Good heavens, no," said Mr. Dilworth. "If we flood the town with diapers, it will undercut my prices."

"Well, Pop, if you really want to make a mark in this town, there is only one thing to do."

"What's that?"

"Give your workers a wage increase. Their pay envelopes will weigh more and the town will never get over it!"

"I sometimes think," said Mr. Dilworth mournfully, "that you're nothing but an enemy agent planted in my own home by the union."

"Could be," said Little Luther.

Cheap Rides

The "Wall Street Journal" reported the Erie's "penny a ride" plan has attracted so many additional passengers that the scheme is to be extended to week-ends and holidays and continued through the summer in the vicinity of New York. Passengers pay the regular fare one way and get the return trip, up to 88 miles, for one cent during certain hours.

Main Attraction

Visitor: "You mean to tell me that you have lived in this out-of-the-way place for over 30 years?"

Inhabitant: "I have."

Visitor: "But, really, I cannot see what you can find to keep you busy."

Inhabitant: "Neither can I — that's why I like it!"

There are only two powers in the world, the sword and the pen; and, in the end, the former is always conquered by the latter.—Napoleon

IT'S REALLY 'SERIOUS' TO BECOME OLD IN OUR RICH FREE ENTERPRISE' U.S.A.

Wealthiest Nation Finds Private Profit Economy Can't Protect Aged

Serious problems caused by affected, as the problems of chronic diseases become more pressing and prevalent than those of contagious diseases."

The August conference on Aging was called, Ewing said, after he was asked by President Truman "to explore with all appropriate groups both within and outside the federal government, the problem incident to our increasingly older population and to report to me on your findings and recommendations."

The conference, according to Ewing, would "revalue the potentialities of older people toward ensuring their useful and satisfying participation in the life of the community" and would be expected to help interested groups in "developing policies in the entire field."

"The dream of the average American is to be able to grow old gracefully, with security, contentment, and dignity," declared Ewing, adding: "Because the country is not now equipped to make sure that this will be the case for many of our older fellow citizens, it is my hope that the Conference on Aging this summer will reveal some of the things we may have to do . . . in order to help one another achieve this desired aim." (Federated Press)

PEOPLE DO IT

By Henry Jones

A male employee of the J. C. Murphy Company of Mount Joy, Pa., made a date with another employee. The said other employee was female. The Murphy Company frowns upon any social mixing of its male and female employees either during working hours or on their own time, and so laid off said male, whose anonymity it carefully protected, sought unemployment compensation, and the issue thus arose whether he had been canned for cause.

The state Unemployment Compensation Board held that heterosexuality should not be forbidden in Mount Joy, and furthermore that what the hired hands did in the pursuit of happiness on their own time was none of the company's damned business anyway. Despite the company's fight against his claim, the anonymous male collects his unemployment compensation.

Perhaps the case will eventually rank with Zenger's fight for freedom of the press in the modern struggle of the hired hands to remain human despite the corporations.

In New Zealand there are only twenty tax returns that show incomes in excess of \$31,000. Poverty stricken land? No; it is also a country with no beggars, and with most of its population getting between \$925 and \$1225 per year on which they live with fair comfort. It has the longest average life span of all countries.

Angela Balabanoff is playing along with the Norman Thomas Socialists and their Italian counterpart. Their "Call" recently came out with the headline: "Socialists Support U.N., Truman, on Korea; Urge a New Drive to Halt World Arms Race." If that doesn't seem to set right on your stomach, for antidote read Debs' Canton speech.

Of her stay on Ellis Island, Angela Balabanoff commented that she saw "so much human tragedy that I was almost ashamed to leave." Helpful hint: Repetition of such inconvenience might be avoided by one with her reportorial ability and "good press," by telling the world the "human tragedy" she witnessed on Ellis Island.

Take Care of Our Own Children

While America is saving the rest of the world from disorder and disaster, are we overlooking an increasingly serious problem here at home — crime among our children?

In Washington, police uncover an incredibly "vicious" gang of young "yoke robbers," who took delight in wantonly kicking, beating and maiming their victims. Other Washington groups of teen-age criminals include the "Purple Cross Gang," the "Forty Thieves," and the "Protective Association," modeled after Al Capone's gangsters.

In New York, almost every day produces headlines like this: "Teenage gang panics Brooklyn in fight with guns." Only the police, in cities and towns throughout the country, know the full extent of crime among American youngsters.

It's no use blaming the "kids." Older people made them what they are. Something